

Betlehem, Betlehem ...

Közép-Európa katolikus vidékein régóta elterjedt szokás, hogy a karácsonyfa-állítás mellett Jézus születését, a pásztorok és a három királyok látogatását ábrázoló, kis figurákkal berendezett jelenetet helyeznek a karácsonyfa mellé. Mintája az a ma is élő középkori eredetű egyházi hagyomány, hogy karácsonytól vízkereszt ünnepéig a templomokban – olykor a templomon kívül – nagyobb, szinte színpadi hatást elérő szoboregyüttest állítanak fel a születés barlangját, vagy istállót ábrázoló háttér elé.

A betlehemi jászol itáliai tisztelete a római Santa Maria Maggiore templomból terjedt szét, miután a kora középkortól fogva e bazilikában őrizték a hagyomány szerint Jézus szülőhelyeként szolgáló jászol néhány ereklyeként tisztelt darabját. Ám ahhoz, hogy az ereklyék áhítatos tiszteletéből a betlehem-állítás karácsonyi tradíciója válhasson Nápolyban és szerte Olaszországban, a katolikus egyház több szentjének is komoly köze volt. Mindenekelőtt Assisi Szent Ferencnek, aki 1223 karácsony éjszakáján a betlehemi barlangot és a szentjé történetét Greccio-ba „varázsolta”. Az erdőben megrendezett éjfél-i ájtatosságon ott állt a jászol, ott voltak a hegyi pásztorok és a jámbor állatok, s meghívta erre az alkalomra a környék lakosságát. Goethe is feljegyezi naplójában: „A vidám Nápolyban ez az ábrázolás – pásztorok, angyalok, három királyok – még a lapos háztetőkre is fölkerült; könnyű, kunyhószerű építményt emelnek ott, s örökzöld ágakkal s cserjékkel díszítik. Az Istenanyát, a gyermeket, s a körülöttük állókat és lebegőket pompásan kiöltöztetik, ruházatukra tekintélyes összeget költ a ház. Főlemlítendő továbbá a XVI. században élt Thienei Szent Kajetán, aki nápolyi száműzetésében oly sokat tett a hagyomány helyi meggyökereztetéséért. A nápolyi Via San Gregorio Armenón ugyanis mindmáig sorakoznak a műhelyek, amelyekben immár évszázadok óta gyártják a betlehemeket, a kis Jézus születését és imádatát imitáló jászoljeleneteket, szentek, háromkirályok és egyszerű pásztorok bájos figuráit. Munkálkodásának eredményeképpen a betlehemek hamar rendkívüli népszerűségegre tettek szert Nápolyban, majd a XVIII. századra kialakult a jászoljelenet ábrázolásának, a figurák elkészítésének máig kultivált tradíciója. Ezek az évszázados minták nyomán előállított, 30-40 centiméternyi, terrakotta fejű és üvegpaszta szemű bábúk gyönyörködtették, s gyönyörködtetik mindmáig karácsony táján (a Szeplőtelen Fogantatás napjától Vízkeresztig) a nápolyiakat.

Egyházközség hírei:

A nyalkai Kisboldogasszony templom lábazatának felújítási munkálatai elkészültek. A főapát jóvoltából 22 zsák nemes vakolat támogatást kapott a közösség. Így is 1620 000 Ft költséggel újult meg a lábazat. A munkából az egyházközség hívei is kivették részüket, kik a fal tövében lévő folyami kavics ki- és visszatermelésére áldozták egy-egy fél napjukat.

Idősek Napja

November 22-én tartottuk az idősek napját kultúrházunkban. Településünk lakosai közül kerekén százan vannak azok, akik elérték a jelenleg érvényes nyugdíjkorhatárt. Közülük is a legszebb kort megérett Pulai Györgyné, míg a férfiaknál Kozma Kálmán bácsi a korelnök. Rövid polgármesteri köszöntő után, óvodánk büszkeségei léptek színpadra. Őket követték oktatási társulásunk diákjai verses, hangszeres szereplésükkel.

A jó hangulatot fokozták Tóth Károlyné Irénke néni dalos barátai, akik nótákkal, kabaréjelenettel vidám hangulatot varázsoltak kultúrházunk falai közé. Aki eljött az ott megkaphatta önkormányzatunk ajándékát, a távolmaradók otthonukban kapták meg azt.

Mikulás ünnep

December 5-én a nyalkai kultúrház adott otthont oktatási társulásunk óvodásainak rendezett Mikulás ünnepségnek. Öröm volt látni a több mint 80 kisgyerek boldog várakozását, majd örömet a csomagostás után.

Gyermekkorom karácsonyai Angliában

A karácsonyi készülődés első mozzanata az volt, amikor úgy decemberben elején közösen felállítottuk és feldíszítettük a karácsonyfát – minden évben ugyanazokkal a papírláncokkal és csillagokkal, amiket mi gyerekek készítettünk. A fa ezután minden nap a várakozás izgalmát erősítette. De még sokat, heteket kellett várnunk december 24-ére.

Ezen a napon Apa már délben végzett a munkával, és miután hazajött, lementünk vele a tengerpartra, és mentünk, csak mentünk, csak mentünk... Lehetett bármilyen idő: fújhatott a szél, eshetett az eső, lehetett akármilyen hideg – és e három közül kettő biztosan mindig úgy is volt! –, mi csak róttuk a mérföldeket, de nem számított semmi és eszünkbe se jutott, hogy ebben bármi furcsa lenne. Végre itt van a várva-várt karácsony! Eközben otthon Anya nyugodtan készülődhetett, mi gyerekek pedig jól kifáradtunk.

Legalábbis ezt remélték a szüleink... De csodák csodájára a hosszú, kimerítő séta ellenére másnap, 25-én már hajnalban felébresztett minket az izgalom. Ma van karácsony napja! Hajnali 4-5 óra körül ébredtünk, a lábunkkal keresgélve a paplan alatti zörgés forrását. Éjszaka csoda történt: Téalapó a kéményen keresztül eljött hozzánk és hozott nekünk valamit. A lábunkkal próbáltuk kitapogatni, mi az, amit az ágyunk végében otthagyt. Ez általában harisnyába rejtett kisebb zacskó volt, csokoládéval és mandarinnal kitömve. Ez volt az év egyetlen napja, mikor mandarint ettünk – ennek a gyümölcsnek az íze és illata a mai napig visszarepít a régi karácsonyokba és még most is érzem a zörgős harisnyákat. Nekem ez volt a karácsony legizgalmasabb pillanata.

A tömött karácsonyi zokni felfedezése után első dolgunk az volt, hogy beugorjunk szüleink mellé az ágyba, megmutatni nekik a kincseket. Ilyenkor általában még sötét volt. Ők valószínűleg szívesebben aludtak volna még egy kicsit...

Valamivel később (már „normális időben”) mind lementünk a földszintre reggelizni, és akkor felfedeztük a csoda folytatását: a karácsonyfa alatt mindenkit ajándék várt. Elkezdődött a ceremónia: valaki megkapta a Téalapó szerepét – minden évben más és más – és egyenként kiosztotta az ajándékokat, a címkék szerint. Közben házi kolbásztekerccset és gyümölcspitét falatoztunk, aminek az illata betöltötte a házat. Évekkel később, már felnőttként ehhez hozzájött még a pezsgő, ami az év során szintén ennek az egy napnak volt a kiváltsága.

A karácsonyi ebédet későn, sietség nélkül költöttük el, ez általában sült pulyka, sült krumpli és barnamártás volt különböző zöldségekkel, melyek között egy biztosan ott volt: a kelbimbó. A kelbimbó azóta is az egyik kedvencem. Ezután következett a desszert, ami a legtöbb családban a híres angol karácsonyi puding, de helyett nálunk mindig Anya által készített málnahab volt, mindannyiunk öröme.

Délután három órakor kezdődött a királynő évvégi beszéde, amit a tévé és a rádió is egyenesben közvetített. Ezt – akármilyen unalmas is volt – mindenki végignézte. De amint megkaptuk rá az engedélyt, mi gyerekek már szaladtunk is vissza a fához, hogy az új játékokkal játszunk.

A következő napot, 26-át Angliában „dobozoló nap”-nak nevezik (Boxing Day), és arról kapta a nevét, hogy hagyományosan ilyenkor az emberek kisebb (dobozba csomagolt) apróságokkal ajándékozták meg a szomszédokat, barátokat, ismerősöket – vagy például a postást. De ez a nap más miatt is jelentős: a legfontosabb focimérkőzéseket tartják ilyenkor országszerte (általában rivális, egymáshoz közeli csapatok között), melyre szinte kivétel nélkül minden, a foci iránt valamennyire érdeklődő férfi és fiú elmegy. Én is minden éven ott voltam a lelátókon Apával: fagyoskodtunk a hideg szélben, esőben és a többi 30.000 nézővel bíztattuk a csapatot (aki akkoriban a legalsó, negyedik ligában versenyzett). A meccs nélkül nem lehetett teljes a karácsony! Közben Anya otthon kicsit kipihente magát és este várt minket a hagyományos „puffanó-sistergő” vacsorával: ez az előző napi maradék zöldségek és krumpli összenyomkodásával és kisütésével készült (és sütés közben puffogott és sistergett), amit – az általunk nem igazán kedvelt – hideg pulykasült kísért.

Tisztelt Olvasó!

Az idei őszi legörömtelibb híre a nyalkai óvoda 2008/2009-es nevelési év magas gyermeklétszáma. Erről tanúskodik az, hogy az előző számunkban a szülők, és az óvónők is tollat ragadt ennek örömeire. Egyetlen, és legféltebb oktatási intézményünk életében 4-5 év biztos a jövőképi szempontjából. Nekünk a település vezetőinek ennyi időnk van arra, hogy intézkedéseinkkel elősegítsük a biztos továbbműködést.

A településünkre vezető utakkal kapcsolatban jó hírt oszthatok meg Önökkel. A Regionális Fejlesztési Tanács a 8222. út Gyórság-Halomalja és Nyalka közti szakaszát a regionális rangsorban az 5. helyre rakta, ami azt jelenti, hogy 2010-ig sor kerül a felújítására. Ha figyelembe vesszük, hogy a tavalyi évben ennek az útnak a Táp és Nyalka közti szakaszának felújításáról született döntés, reményem szerint legalább a szomszédos falvakig kevesebb zötykölődéssel fogunk eljutni. Védőnői körzetünket, melyet Pázmándfaluuval közösen tartunk fenn, januártól Gyórsággal közösen kívánjuk működtetni. Ezt a gyermeklétszámok csökkenése indokolja. Szeptember elején eladtuk a korábban felvásárló-telepnek helyet adó telket. A fiatal házaspár egy gyermekkel kezdi az építkezést, kívánjuk nekik, hogy találják meg a számításukat nálunk.

Augusztus végi testületei ülésünkön elfogadtuk településünk turisztikai koncepcióját, tettük ezt annak érdekében, hogy ennek a szakterületnek a pályázati forrásait is kiaknázhassuk közttereink, épített örökségünk, természeti értékeink fejlesztésére, szépítésére. Ezt az anyagot fogjuk felhasználni a Gyórság-Pázmándfaluu-Nyalka-Táp községek közös koncepciójánál. Itt szeretném megköszönni Tanai Péter képviselő társamnak ezzel kapcsolatos munkáját.

A nyár folyamán felmerült a hivatal mögötti szolgálati lakás tetőszerkezetének cseréje. Statikussal megvizsgáltuk az épületet, és árajánlatot kértünk a szakmunkákra. Kiderült, a felújítás- a kedvezményes cserépárral számolva is- meghaladja a 2,5 millió forintot. Ezért úgy döntöttünk, hogy a beruházást elhalasztjuk. Szeptember végén döntött a testületünk a kultúrházunk felújításához kötődő pályázat beadásáról. Bár voltak ellenérvek is, de a döntés végül is pozitív volt, így szeptember 30-án benyújtottuk az összekészített pályázati anyagot. Reményeink szerint még az idén értesítést kapunk a pozitív elbírálásról, és készülhetünk a második fordulóra, ahol már a konkrét felújítási munkákra lesz lehetőségünk pályázni.

Az október végén kiírták az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) településeket érintő pályázatait. A kiírás pontjai közül bennünket a falumegújítás témakörben a játszótér felújítás érdekelt. Szerettük volna az óvoda udvarán található játszótér játékeit szabványosítani, az erre nem alkalmasakat pedig újakra cserélni. A veszprémi Royal-Kert Kft-től megrendeltük a terveket, és a felülvizsgálatot. November közepén a kiíró hatóság tájékoztatása szerint oktatási intézmény udvarán található játszótér felújítását ebből a forrásból nem támogatják. Pályázati lehetőség erre a célra jövő évben a Regionális Tanács kiírásaiban lesz, így ezt a kész tervekkel a fiókban felkészülten várhatjuk. Vidékfejlesztési pályázatból szeretnénk jövőre a Millenniumi-park fejlesztésére és az ott kialakítandó játszótérre pályázni. Pontosabban a pályázat benyújtója a Páskom Kulturális Egyesület lesz, mivel civil szervezet esetén a támogatás bruttó összegre vonatkozik, míg önkormányzat esetében az áfa a pályázót terheli, ez gyakorlatilag 80%-os támogatást jelent.

Önkormányzatunk jövő évtől szociális feladatellátás keretében fogja ellátni a szociális étkeztetést, és a házi segítségnyújtást. Az ebédszállítást ez annyiban érinti, hogy eddigi gyakorlattól eltérően a januártól az Önkormányzaton keresztül folyik az igénylés, így normatív támogatásból lehetőségünk lesz a rászorultság figyelembevételével támogatni az igénylőket.

A házi segítségnyújtás azoknak az egyedülálló idős embereknek jelenthet segítséget, akiknek - vagy családjuknak- nehézséget jelent ellátásuk. Ez a szolgáltatás segítséget nyújthat például a bevásárlásnál, háztartási munkáknál, tűzifa bekészítésnél. Amennyiben 5-6 idős ember igényelné a szolgáltatást, lehetőségünk lenne egy fő ápolónak munkahelyet teremteni.

Képviselő-testületünk novemberben elfogadta a falugondnoki szolgálat működési szabályzatát, így az engedélyezési folyamat lezárulása után januártól beindulhat a működés. Döntöttünk az álláshirdetés feltételeiről, így decemberben kiderülhet ki lesz községünk falugondnoka. Célunk egy olyan személy kiválasztása a jelentkezők közül, aki lelkiismeretesen gondját viseli épületeinknek, köztereinknek, kül- és belterületi ingatlanjainknak, segít a rászorulóknak. Igazi arcukat akkor fogja elérni a szolgálat, amikor

sikerül pályázati forrás segítségével falugondnoki járművet beszerezünk. Attól kezdve az ebédszállítás, rászorulóknak szállítása egészségügyi intézményekbe, illetve Pannonhalma, és az ott található szolgáltatások megközelítése is lehetővé válik. November 21-én betörték polgármesteri hivatalunkba. Az elkövető, vagy elkövetők elvitték a két damilos kaszánkat, és a páncélszekrény felfeszítése után az ott található pénzes kazettát 70 ezer forinttal. Az okozott kár meghaladja a 300 ezer forintot.

Döntött testületünk a felsőoktatásban résztvevő nyalkai diákok támogatásáról a Bursa-Hungarica ösztöndíj keretében. Így a kérelmet benyújtó öt diák havonta 5000 forint támogatásban részesül az önkormányzat részéről.

December első napjának estéjén tartott előadást Péren Pap Lajos szívsebész professzor. Lélekemelő előadásának üzenete volt, hogy nincs más dolgunk a világon, csak jót tenni, és ha mindenki arra törekszik ezután, több jót tesz családjával, barátaival, faluközösségével, akkor máris jobb, és boldogabb lesz az életünk. Ezzel a gondolattal kívánok Mindenkinek Boldog Karácsonyt, és Sikerekben Gazdag Új Évet Mindenkinek!

Balogh Ervin

Anyakönyvi hírek

Halálozás:

Dobos Imréné sz. Franczia Amália

Meghalt 2008.10.26.

Takács Károly

Meghalt 2008.11.30.

Németh Kálmánné sz. Varsics Mária

Meghalt 2008.12.07.

**Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak,
akik személyi jövedelemadójuk 1%-ával a nyalkai civil szervezeteket támogatták!
Tevékenységükkel - községünk önkormányzatának munkáját kiegészítve -
saját településünk élhetőbbé tételén fáradoznak.**

Segítsük őket az újesztendőben is!

Páskom Kulturális Egyesület: 18530052-1-08

Penderedő Közhasznú Kulturális Egyesület: 18982466-1-08

Nyalkai Sportkör: 19106362-1-08

De... ki az a Farkas Sándor?

Akik látták és hallották a csepregiek műsorát a nyalkai aratonapon, bizonyára szívesen emlékeznek vissza rá. De bizonyosan sokan vannak azok is, kik még ma sem tudják, hogy miért és hogy kerültek ide, Nyalkára. Egyesületük vezetőjétől kaptam, s most a Hujjantó olvasóival is megosztom az alábbi sorokat.

Vannak egykönyves szerzők, akik mélyen beírják nevüket egy ország, vagy egy település lakóinak az emlékezetébe, mert valami szépet, igazat mondtak nekik, mert valami nagyon fontosat tudtak meg önmagukról, általuk. Ilyen szerző a nyalkai születésű Farkas Sándor, kinek máig el nem évülő érdeme a Csepreg mezőváros története címen 1887-ben kiadott munka. Az itt élők elé tárta a városka múltját, de megmutatta akkori jelenét is, nem szépítvén azon semmit.

Könyve utolsó oldalán önmagát is bemutatja a csepregi plébánia 62. káplánjaként. „Farkas Sándor szül. 1853 aug. 8-án Nyalkán (Győr m.) a 3. és a 4. osztályt, valamint az összes középiskolákat Győrött tanulta, 1870-ben (az algymnasium 4. osztályának kitűnő sikerrel történt elvégzése után) gombai és marcsa-magyar dr. Zalka János megyéspüspök öméltósága által a győri kisebb papnevelő intézet sorába igttatott, hol a theológiát is hallgatta. 1878. február 19-én áldozárrá szentelvén segédlelkészi működését Rába-Szent Mihályon kezdte meg, majd azt követően káplánkodását 1880 december 2-ig Szilban folytatta, honnan is a jelzett napon Csepregbe helyeztetvén, azóta itt szerepel hasonló minőségben.”

Farkas Sándor

Alig 6 csepregi év tapasztalata alapján, 33 évesen kezd a történeti munkába, melyhez készítetését így indokolja: „... nem érdemes-e történetét kutatni ama földnek, melyet ők nyomdokaikkal megszenteltek, s melynek minden göröngyéhez egy szent emlék fűződik. (...) Avagy nem él-e minden gondolkodó embernek kebelében az a vágy, hogy azon körnek, azon tájnak, amelyben lakik, működik, melyhez léte és érdekei kötvék, múltját, történetét ismerje? Igaz – nekem Csepreg nem szülőföldem, azért nem is tekintem azt költői színben, csak egyszerűen leírom a mit hitelesen tudok felőle.” A ma élők számára is felszólítás az itt idézett gondolat.

Könyve 1887-ben jelent meg a helyi és környékbeli birtokosság által támogatva. Életéről ezután kevés a követhető nyom, csupán egy sírfelirat és a halotti anyakönyvi kivonat. A hiányos adatok pótlására vállalkozott Németh Imre csepregi lokálpatrióta, mikor 1995-ben kiegészítette az életrajzi adatokat. Eszerint, apja: Farkas István nyalkai földműves, anyja Maracsó Katalin, szintén nyalkai lakos. A születési anyakönyv szerint gyors keresztelő kellett, mert szülei féltek, hogy nem éri meg a másnapot.

Iskoláiról egyetlen könyvében maga beszélt. Csepregen saját bevallása szerint is megbecsülés, tisztelet vette körül. Frank József plébános bevonta a város életének alakításába. Különös gondot jelentett számára a két városrész, Alsó- és Felsőváros legényeinek virtusból fakadó villongása. Ennek megzabolázására előjárójával létrehozták a helyi legényegyletet, hogy értelmes időtöltésre szoktassák a fiatalokat. A legényegylet épületének befejezését már nem érthette meg Csepregen, mivel 1890-ben Bogyoszlóra helyezték plébánosnak. A közlőgő millennium éveiben már marad ideje politikai tevékenységre is, mellyel a Keresztény Néppárt eszmeiségét támogatta. Tevékenységéről elismerő újságcikkek szólnak, amiként a Népújság 1928 márciusi számában is: „Farkas Sándorról meleg emlékeztet kell mondanunk. A minapában tartotta meg aranymiséjét, amikor tisztelői megemlékeztek az ő lelkipásztori tevékenységéről. ... Mi politikai tevékenysége előtt tisztelgünk, hisz Farkas Sándor, mint példaadás áll előttünk.” Nyugdíjba vonulása után 1929-ben visszatért Csepregbe, rokonának Farkas Józsefnek házába a Pajor u. 7.-be. Itt halt meg 1938. február 24-én.

Amikor 1993 februárjában dr. Sztrinkai László orvos a csepregi képviselőtestületnek egy hagyományörző- kulturális egyesület létrehozását javasolta, névadónak Farkas Sándort neveztem meg. Ugyan akkoriban még pályafutásáról keveset tudtam, de könyvét ismertem, hisz kevés megmaradt példányt ereklyeként őrizték a csepregi családok. Fial tanárként láttam őket – gondosan papírba csomagolva. A családlátogatások alkalmával mutatták meg nekem, amikor már bíztak bennem és méltónak tartottak arra, hogy lássam. És én láttam... láttam, hogy ennek a könyvnek ereje van. Megértettem, hogy erőt ad nekik a nehéz évek elviseléséhez. Immár nekünk is erőnk van a névtől, melyet 15 éve viselünk büszkeséggel. Felelevenítettük a tőle tanult hagyományokat, és azokat újakkal bővítettük. Könyvírásba, könyvkiadásba fogtunk. Tesszük mindezt azoknak a gondolatoknak mentén, melyeket könyve bevezetőjében hagyott ránk. A pünkösdi királyválasztó lófuttatás alkalmával.
Csepreg, 2008. május 13.

Sudár Lászlóné Molnár Zsuzsanna
a Farkas Sándor Egyesület tiszteletbeli elnöke

A Páskom Kulturális Egyesület 2009 februárjában – Bükfürdő érintésével – látogatást szervez Csepregre, mely alkalomból a nyalkai aratónapon közreműködő idősebb korosztályból kíván toborozni egy busznyi csapatot.

a PKE elnöke

**Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak,
akik személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával hozzájárultak
egyesületünk céljainak megvalósításához! A felajánlott 81.000 forintot a nyári aratónapra és
az adventi koncert megrendezésére használtuk fel. Adószámunk: 18530052-1-08**

Mindannyiuknak Örömben Gazdag Ünnepeket, és Boldog Új Évet Kíván a Páskom Kulturális Egyesület!

MEGHÍVÓ

2008 december 21 én 17 órakor
Szeretettel várunk mindenkit

az immár hagyományosan megrendezésre kerülő

ADVENTI KONCERTRE

Az est vendégeként közreműködő

MÁRKUS SZÍNHÁZ

előadásában

a

BETLEHEMI TÖRTÉNET

elevenedik meg, az érdeklődők számára.

Az előadás után
a világ különböző tájairól összegyűjtött betlehemeit mutatja be Pintér Adrienne
a nyalkai templomban.

Szerkeszti: A Páskom Kulturális Egyesület. Felelős: Tanai Péter
e-mail: paskom@freemail.hu